

A borsodi honismereti mozgalom -- a HNF támogatásával -- már évek óta próbálkozik egy kiadvány megjelentetésével. Ennek első füzeté 1970-ben jelent meg Bodgál Ferenc szerkesztésében. Kialakult rovatai még nincsenek, inkább a figyelmet akarta felkelteni. Összegezte a megyei honismeret addigi eredményeit, helyismereti kiadványokról, gyűjteményekről kapunk tájékoztatást. Kováts Dániel ismertette a zempléni földrajzinév-gyűjtés akkori állását, Orosz László pedig Aszaló cigányairól ír, s közli gúnyneveiket is.

11 évet kellett várni, hogy újra fóruma legyen a megyében a honismereti mozgalomnak. A szerkesztés nehéz és sokszor hálatlan feladatát Kováts Dániel kollégánk vállalta magára. Az ő nagy tapasztalata, tárgyi tudása és áldozatkészsége nélkül aligha indulhatott volna meg a lap. A Szülőföldünk a HNF honismereti munkabizottsága és a Rónai Sándor Megyei Művelődésügyi Központ támogatásával jelenik meg -- egyre igényesebb külsőben. Az első számtól kezdve kialakultak rovatai: História, Emlékhelyek, Fórum, Krónika. Most csupán a névtani vonatkozású cikkekről ejtünk pár szót.

1. szám /1981, 54 l./: Tóth Péter, a megyei levéltár munkatársa rövid ismertetésben számol be Pesty Frigyes helynév-gyűjteményéről. Majd mutatványokat is közöl az Abaúj megyei Füzérkomlós és Füzérradvány anyagából. Azóta az egész jelenlegi megye anyagát lemásolták, és rövidesen közzé is teszik.

2. szám /1982., 79 l./: Tóth Péter hasznos tanácsokat ad helytörténészeknek a Honismereti munka és levéltár című cikkében. Nagy Géza honismereti munkásságáról olvashatunk rövid beszámolót, gyűjtésében névtani kutatásairól is esik szó. A XX. Istvánffy Gyula pályázat díjazott munkái között szerepel E. Kovács Kálmán: Miről vallanak Sárospatak földrajzi nevei című dolgozata is.

3. szám /1982., 72 l./: Ez a szám a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei földrajzinév-gyűjtés befejezésének tiszteletére rendezett tanácskozás alkalmával jelent meg. Ez alkalomból -- természetesen -- új rovat is indult "A helynevek világa" címmel. Itt az alábbi cikkek jelentek meg: Viga Gyula, Néprajzi adatok a megyei helynevekben; Mizser Lajos, A mezőkövesdi járás földrajzi neveiből; Nagy Géza, Miről vallanak a Bodroghöz földrajzi nevei?; Zelenák István, Földrajzi tényezők szerepe a névadásban; Dobosy László, A térszíni viszonyokra utaló nevek Ózdon; Tóth Péter, A földrajzi nevek levéltári forrásai. A kiadvány köszönti Végh Józsefet 70. születésnapja alkalmából.

M. L.

LÉVAI BÉLA, Józsa története a földrajzi nevek tükrében
Debrecen 1981. 62 p.

A Múzeumi Kurír 37. száma különlenyomataként megjelent könyvecskével figyelemre méltó művel gazdagodott a helytörténet, a honismereti kutatás által életre hívott névtani irodalom. Szerzőjének szülőfaluja Józsa. A Hajdú-Bihari Napló írásai alapján tudjuk, hogy éveken át tanított a községben: órákon, szakköri foglalkozásokon, a honismereti gyűjtőmunka során sok tanítványába oltotta be a szűkebb pátria iránti szeretet, a kisebb, a szárnyrabocsájtó közösség ügye iránti elkötelezettséget.

A Debrecentől észak-nyugatra fekvő Józsa földrajzi neveinek vizsgálata izgalmas, érdekesítő kutatói téma, amelyhez páratlanul gazdag forrásanyag áll rendelkezésre. A község középkori településtörténeti előzményei két történeti vármegye /Bihar, Szabolcs/ és két egyházmegye /váradi, egri/ sokszor vitatott határain feküdtek; a törökök és tatár szövetségeseik által elpusztított települések határát Debrecen és